

Αναδιφώντας το χθες (290)

■ Του ΧΑΡΗ ΣΤΡΑΤΙΔΑΚΗ*

Βιομαχτικές προσεγγίσεις στην ιστορία και στη φύση του Ρεθύμνου (7)

33. ΦΥΣΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ. Θαλασσινός περίπατος στη δυτική ακτογραμμή Ιστορικό. Ο περίπατος πραγματοποιήθηκε αρχικά στις 25 Μαΐου 2013 και επαναλήφθηκε αργότερα για εκπαιδευτικούς, και τις δύο φορές με τη βοήθεια του ειδήμονα της περιοχής Νίκου Σταγάκη. **Περίληψη.** Στάσεις: 1. Κρήνη και Τρούμπα Κουμπέ. 2. Ερείπια ναού. 3. Πετζακάδες.

4. Αρχαίο Λατομείο. 5. Βραχοσκεπές παλαιοντολογικού ενδιαφέροντος. Στρατόπεδο. 6. Λίθνη γέφυρα. 7. Αγγλικό Τηλεγραφείο. 8. Γναφεδιά. 9. Κατοικία Αλμπάν πασά. Πασοπολείο. 10. Άγιος Σπυρίδωνας. 11. Σκοπευτήριο και Πυρηνολαογραφείο. 12. Αγία Φωτεινή ναοί. 13. Εργοστάσιο - Οι 32 βιομηχανίες της δυτικής ζώνης (2 αλευρόμυλοι, 1 βιοτεχνία ζυμαρικών, 1 κονσερβοποιία, 2 αποθήκες ελαιολάδου, 1 αποθήκη κίτρων, 8 σαπωνοποιεία, 1 βιοτεχνία χαλβά, 1 βιοτεχνία μεταξίου, 1 οιονοπνευματοποιείο, 1 οιονοποιείο, 1 παγοποιείο, 3 πυρηνολαογραφεία, 1 βιοτεχνία αλιπάστων, 1 εργοστάσιο επίπλων, 1 βιοτεχνία ξηρών καρπών και 1 χαρουπόμυλος). 14. Δεσποτική Κολύμπα. 15. «Μαρίνα» Κουμπέ. 16. Γερανιώτικα. 17. Άγιος Νικόλαος. 18. Εβραϊκά Μνήματα. 19. Αποθήκη καϊσίμων.

20. Ακ Σεράι. 21. Νεκροταφείο Ρίθυμνας. 22. Στρατώνες, Νομαρχία, Μικρά Χασίλια, Γερμανικό μνημείο. 23. Ελληνιστικοί νεώσοικοι. 24. Άγιος Σπυρίδωνας Φορτέτζας (Σκιέρος). 25. Ταρσανάς. 26. Βόρεια Πυλίδα Φορτέτζας. 27. Τουρμπές Σχεχίτη Φορτέτζας. 28. Βράχια Στάρρα και Νέο Λιμάνι. 29. Υπολείμματα συνδετήριου τέχους βενετσιάνικου λιμανιού Φορτέτζας. Ρωμαϊκό κτήριο. Συναϊκίες Σολέρο και Κιουλούμπαση. 30. Ξενοδοχίο Ιδαίου (εργοστάσιο Μουνδρινάκη). 31. Εξοχικά κέντρα.

Επιβοηθητικό υλικό. Στρατιδάκης Χ., *Ρέθυμνο και θάλασσα. Μια ιστορική σχέση*, Ρέθυμνο 2013. Φυλλάδιο Στρατιδάκη Χ., *Θαλασσινές Ιστορίες του Ρεθύμνου Ι. Δυτική ακτογραμμή*, Ρέθυμνο 2013.

Προβολή: διατίθεται.

Προσοχή: Ο περίπατος προϋποθέτει καλή φυσική κατάσταση.

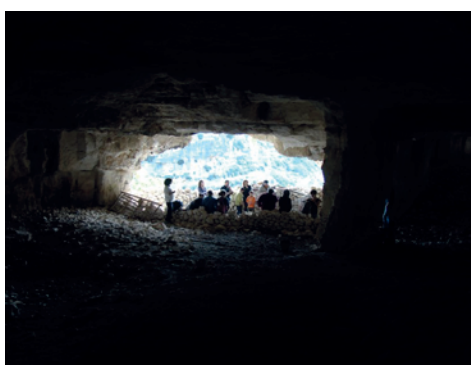

34. ΦΥΣΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ. Ο μεγάλος περίπατος του Ρεθύμνου Ιστορικό. Οι περιηγούμενοι επιλέγουν το τμήμα του περιπάτου που τους ενδιαφέρει περισσότερο. **Περίληψη.** 1. Μνημείο 110 Μαρτύρων. 2. Μισφία. 3. Σεπέρια. 4. Αόρατοι δρόμοι νερού. 5. Φάμπρικες. 6. Παραλιακή λεωφόρος, Μπιριτζι Κουλές (δεν διασώζεται). 7. Κόρακα ποταμός. 8. Παπούρα. 9. Αη Γιώργης. 10. Τελεφίνια». «Ξενία». 16. Μπαλτά Ντάμπια, Άμμος Πόρτα. 17. Άγνωστος Στρατιώτης, «Κύμα». 18. Πέντε συναϊκίες. 19. Βιοτεχνική ζώνη. 20. Καμαράκι. 21. Παλιά ακτογραμμή. 22. Παλιό Δημαρχείο. 23. Καφενεία. 24. Βραδινό περίπατο. 25. Λύκειο Ελληνίδων, προτομές. 26. Piazza. 27. Πλατεία Χριστάκ. 28. Βενετσιάνικο λιμάνι. 29. Καστέλι, Καντάκι. 30. Υγειονομείο, Νοσοκομείο, Στρατώνας, Νεώρια, Κονάκι. 31. Βιομηχανία Γαγάνη. 32. Πύργος Νερού, Δημοτικός Κήπος. 33. Περιμετρικό τείχος, Τελωνείο, Καρνάγιο. 34. Φανάρι. 35. Πλατείες Πλαστήρα και Καραμανλή.

36. Νέο Λιμάνι. 37. Εργοστάσιο Μουνδρινάκη. 38. Εξοχικά κέντρα, σαπουναριά. 39. Προμαχώνες. 40. Τουρμπές Σχεχίτη. 41. Βόρεια Πυλίδα. 42. Χλωρίδα φρουρίου. 43. Άγιος Σπυρίδωνας. 44. Ταρσανάς. 45. Νεώσοικοι. 46. Χοχλάδα. 47. Μικρά Χασίλια, Νομαρχία. 48. Στρατώνες. 49. Γερμανικό Πουλί, Γήπεδο. 50. Νεκροταφείο Ρίθυμνας. 51. Ακ Σεράι. 52. Εβραϊκά Μνήματα. 53. Γερανιώτικα, Άγιος Νικόλαος. 54. «Μαρίνα» Κουμπέ. 55. Εργοστάσιο Αγίας Φωτεινής, ναοί. 56. Λατρεία περιοχής. 57. 32 βιομηχανίες. 58. Δεσποτική Κολύμπα. 59. Σκοπευτήριο. 60. Κονάκι Αλμπάν Πασά. 61. Άγιος Σπυρίδωνας. 62. Πετζακάδες, Γναφεδιά. 63. Τηλεγραφείο. 64. Κρήνη Κουμπέ και «Κουμπέτες». 65. Άγιος Γεώργιος. 66. Λίθνη γέφυρα. 67. Ταμπακαριά. 68. Αρχαίο Λατομείο. 69. Αλόφυτα. 70. Βραχοσκεπές παλαιοντολογικού ενδιαφέροντος.

Επιβοηθητικό υλικό. Στρατιδάκης Χ., *Ρέθυμνο και θάλασσα*, Ρέθυμνο 2013.

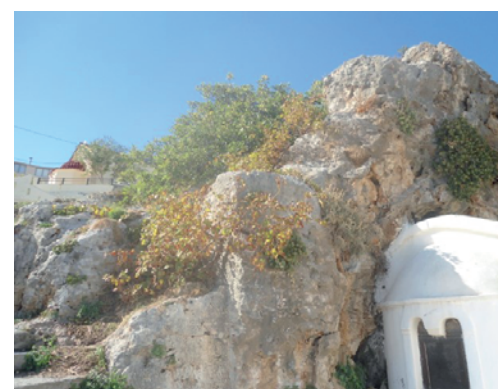
35. ΦΥΣΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ. Ανακαλύπτοντας τα αστικά σπήλαια του Ρεθύμνου Ιστορικό. Επισκέψεις στα αστικά σπήλαια του Ρεθύμνου έχουμε οργανώσει πολλές φορές με το Τμήμα Δυτικής Κρήτης της Ελληνικής Σπηλαιολογικής Εταιρείας. **Περίληψη.** Ξεκινάμε από τα δυτικά, από τον σπηλαιώδη ναό του Αγίου Σπυρίδωνα Κουμπέ, που βρίσκεται σήμερα χωμένος ανάμεσα στις πολυκατοικίες. Είναι δίκλιτος, με το άλλο κλίτος αφιερωμένο στην Αγία Κυριακή. Λίγο παραμέσα βρισκόμαστε σε μια σχετικά μεγάλη αίθουσα, με αξιόλογο σταλαγμικό υλικό. Συνεχίζουμε την περιήγηση και επισκεπτόμαστε κάτω από τον λόφο του Αγίου Αθανασίου το σπήλαιο του Νικόλα. Εδώ έμεινε σ' όλη του τη ζωή ο Νικόλαος Μοσχίνου, γνωστός και ως «Νικόλαος ο Μεσκίνης», ο οποίος δεν ήταν λεπρός αλλά διατηρούσε τις μνήμες των λεπρών της ευρύτερης περιοχής της Μεσσηνίας. Στη συνέχεια επισκεπτόμαστε έναν ακόμη σπηλαιώδη Άγιο Σπυρίδωνα, της Φορτέτζας αυτή τη φορά, ο οποίος θεωρούνταν προστάτης της πόλης από την πανώλη.

10. Δύο ανώνυμες βραχοσκεπές και τρίτη «καμινάδα». 11. Πέντε ανώνυμες βραχοσκεπές και ένα ανώνυμο σπήλαιο. 12. Σπήλαιο Simonelli (ανασκαφή 1972 από Β. Accordi). 13. Πέντε ανώνυμες βραχοσκεπές. 14. Σπήλαιο Αγίου Νικόλαου 12,00x13,00x5,00μ., μικρομοναστήρι. 15. Ανώνυμη βραχοσκεπή. 16. Πασπαρόσπηλη. 17. Τρεις ανώνυμες βραχοσκεπές. 18. Διώροφη σπηλαιώση. 19. Σπήλαιο αρχικά τριώροφο. 20. Σπηλαιώδης ναός Αγίου Αντωνίου, μικρομοναστήρι το 1637. 21. Δύο σπηλαιώσεις και σπήλαιο Δίπορτο, εξερευνημένο το 1981. 22. Εξοδος φαραγγίου Ζουριδάς με βραχοσκεπές και τρία τεχνητά σπήλαια.

Επιβοηθητικό υλικό. Στρατιδάκης Χ., *Τα σπήλαια του Ρεθύμνου*, Ρέθυμνο 2011.

Προβολή: διατίθεται.

Προσοχή: Η περιήγηση απαιτεί πολύ καλή φυσική κατάσταση και αυξημένη αίσθηση ισορροπίας. Συνιστάται η πραγματοποίησή της συνοδεία σπηλαιολόγων.

Στη Φορτέτζα επισκεπτόμαστε την τεχνητά διανοιγμένη στον βράχο στοά και το πηγάδι στα βόρεια του φρουρίου, το οποίο στην πραγματικότητα ήταν μια contramina, οδηγώντας κλιμακωτά στην βάση του τείχους, για αποφυγή υπονομιεωσεων από τους πολιορκητές. Στον Τίμιο Σταυρό επισκεπτόμαστε τις βραχοκλισεις του Αγίου Αντωνίου και της Αγίας Άννας, η δεύτερη από τις οποίες έχει σημαντική ιστορία, συνδεόμενη με την κόρη του επαναστάτη Σήφη Βλαστού Άννα. Εάν έχουμε χρόνο και δύναμη, επισκεπτόμαστε στον λόφο του Εβλιγά τις τεχνητές σπηλαιώδεις οχυρώσεις της Πούγκας και το σπήλαιο της Τρυπητής. Ακόμα παραπέρα στο φαράγγι υπάρχει, τέλος, ένα σύνολο τεχνητών σπηλαίων, από τα οποία το ένα διώροφο.

Επιβοηθητικό υλικό. Στρατιδάκης Χ., *Τα σπήλαια του Ρεθύμνου*, Ρέθυμνο 2011.

Προβολή: διατίθεται.

Προσοχή: Η περιήγηση προϋποθέτει καλή φυσική κατάσταση, φωτισμό και χρήση κράνους στα περισσότερα από τα σπήλαια. Συνιστάται η πραγματοποίησή της συνοδεία σπηλαιολόγων, απαραίτητες στο τεχνητό σπήλαιο της Γερμανικής Πούγκας.

36. ΦΥΣΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ. Ερευνώντας τα σπήλαια της ακτογραμμής του Ατσιπόπουλου Ιστορικό. Η παρουσίαση των σπηλαίων πραγματοποιήθηκε στις 28-7-2013 στο Συνεδρίο «Εν Ατσιπόπουλω». Πρώτη επίσκεψη με μαθητές και τους γονείς τους είχαμε κάνει το 1995, στα πλαίσια του προγράμματος «Οι ακτές του Ρεθύμνου».

Περίληψη. Στάσεις ξενάγησης από τα ανατολικά προς τα δυτικά: 1. Παράκτιο σπήλαιο Στρατοπέδου, μήκους 45 μέτρων. 2. Έγκοιλα κοντά στη Ζωοδόχο Πηγή, Σπήλαιο Παναγία 1 και 2 με παλαιοντολογικό ενδιαφέρον. 2. Σπήλαιο διαμορφωμένο για διαχείριση λέμβου. 3. Σπήλαιο Αγίου Αντωνίου, μεγάλο θρησκευτικό προσκύνημα. Το διπλανό έχει μετατραπεί σε τραπέζια. 4. Λαχταριδόσπηλος 35x27x5,5μ. 5. Μικρός Περιστέρας 38x32x7μ., διασώζει μέρος σταλαγμικού διακόσμου. 6. Μεγάλος Περιστέρας 57,5x32,5. 7. Ανώνυμο σπήλαιο πάνω από αλυκές. 8. Τρεις ανώνυμες βραχοσκεπές και ένα ανώνυμο σπήλαιο. 9. Ανώνυμο σπήλαιο και τρεις βραχοσκεπές.

10. Δύο ανώνυμες βραχοσκεπές και τρίτη «καμινάδα». 11. Πέντε ανώνυμες βραχοσκεπές και ένα ανώνυμο σπήλαιο. 12. Σπήλαιο Simonelli (ανασκαφή 1972 από Β. Accordi). 13. Πέντε ανώνυμες βραχοσκεπές. 14. Σπήλαιο Αγίου Νικόλαου 12,00x13,00x5,00μ., μικρομοναστήρι. 15. Ανώνυμη βραχοσκεπή. 16. Πασπαρόσπηλη. 17. Τρεις ανώνυμες βραχοσκεπές. 18. Διώροφη σπηλαιώση. 19. Σπήλαιο αρχικά τριώροφο. 20. Σπηλαιώδης ναός Αγίου Αντωνίου, μικρομοναστήρι το 1637. 21. Δύο σπηλαιώσεις και σπήλαιο Δίπορτο, εξερευνημένο το 1981. 22. Εξοδος φαραγγίου Ζουριδάς με βραχοσκεπές και τρία τεχνητά σπήλαια.

Επιβοηθητικό υλικό. Στρατιδάκης Χ., *Τα σπήλαια του Ρεθύμνου*, Ρέθυμνο 2011.

Προβολή: διατίθεται.

Προσοχή: Η περιήγηση απαιτεί πολύ καλή φυσική κατάσταση και αυξημένη αίσθηση ισορροπίας. Συνιστάται η πραγματοποίησή της συνοδεία σπηλαιολόγων.

37. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ. Περιήγηση στην ιστορία της ρεθεμνιώτικης σαπωνοποιίας Ιστορικό. Η περιήγηση πραγματοποιήθηκε στις 23-7-2020 στα πλαίσια εκδηλώσεων του Λαογραφικού Μουσείου για τη ρεθεμνιώτικη σαπωνοποιία, με την υποστήριξη των Γ. Κουκουβάγια και Κ. Καπελώνη.

Περίληψη. Ξεκινήσαμε από το Μουσείο. Η πρώτη στάση πραγματοποιήθηκε στο σαπωνοποιείο Χρονάκη, η δεύτερη σ' εκείνο των Ανυφαντάκη-Καλογενώνη και η τρίτη στο σαπωνοποιείο Μαρινού Σκορδίλη, μετέπειτα Γιαννίκου Πλατύραχου. Εδώ μας ξενάγησαν ο Κώστας Καπελώνης και ο Μανώλης Κυδωνάκης, η ομάδα του οποίου στο Κυνήγι του Θραυραού «Ανιχνευτές» είχε πρωτοστατήσει στη μετατροπή του σε βιομηχανικό μουσείο, χωρίς όμως αποτέλεσμα. Η επόμενη στάση πραγματοποιήθηκε στο σαπωνοποιείο Σταύρου Ορφανουδάκη, κοντά στην «Ιδη» και η πέμπτη κατά σειρά σ' εκείνο του Αθανασίου Ορφανουδάκη-μετέπειτα Μπιρλιράκη-Δασκαλαντωνάκη στην πλατεία του Άγνωστου Στρατιώτη.

Ακολούθησαν στάσεις ξενάγησης στο παλιό λιμάνι στο σαπωνοποιείο του Καζάκ Αλή και πίσω απ' αυτό σ' εκείνο των αδελφών Γαγάνη. Στον Περιφερειακό δρόμο και στην οδό Μακεδονίας κοντοσταθήκαμε στις θέσεις που λειτουργούσαν τα σαπωνοποιεία Δημήτρη Λυμπερή, Παντελή Σταγάκη και Λευτέρη Παπαδάκη. Κλείσαμε τον περίπατο με στάσεις στα σαπωνοποιεία Πίσσα-Παλιεράκη (σήμερα Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης) και Μιχαήλ Παντζάρη (σήμερα κινηματογράφος Απόλλων). Δεν προφτάσαμε να επισκεφθούμε τους τόπους λειτουργίας των σαπωνοποιών Αλή Βαφή, μετέπειτα Ιωάννη Σταθάκη στην οδό Λορέντζου Μαβίλη και του Θεόδωρου Θεοδωρουλάκη στην οδό Μάρκου Ρενιέρη.

Επιβοηθητικό υλικό. Παρασκευάς Π., *Οι σαπωνοποιεία του Ρεθύμνου*, Ρέθυμνο 2003.

Προβολή: διατίθεται, αναφερόμενη συνολικά στη βιομηχανική κληρονομιά του Ρεθύμνου.

Περίληψη. Ξεκινήσαμε από τους Τέσσερις Μάρτυρες, όπου μιλήσαμε για τις πιάτσες των τετράποδων, των τρίκυκλων μηχανών, των φορτηγών, των ταξί και των λεωφορείων και για το βουλεβάρτο Πριγκιπισίας Σοφίας. Αναφερθήκαμε επίσης στη διαμόρφωση της στοάς του Ορτά Καπί, στα τείχη και τους προμαχώνες που μετατράπηκαν μετά την κατεδάφισή τους σε δρόμους και πλατείες και στους υπόλοιπους σταθμούς των ΚΤΕΛ. Στα Πεταλάδικα θυμηθήκαμε τα χάνια, τα σαμαράδικα, το καρποποιείο, το σκυτορραφείο κι αναφερθήκαμε σε τέσσερα ακόμη χάνια της πόλης και σε τρεις δεκάδες της υπαίθρου. Στο Κέντρο Βυζαντινών Τεχνών προσέξαμε το υπόλειμμα παλιότερου πεζοδρομίου και στο Μειντάνι μιλήσαμε για τις οδούς Παρθένων και Ορταίας, για την piazza της Βενετοκρατίας, με τα επιφανή δημόσια κτήρια και την κρήνη, για τα καλντερίμια και το σύστημα επίστρωσης «μακαδάμ».

38. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ. Περιήγηση στην ιστορία των μετακινήσεων στο Ρέθυμνο Ιστορικό. Η περιήγηση πραγματοποιήθηκε στις 16 Σεπτεμβρίου 2022 στα πλαίσια της παρουσίασης του ομώνυμου βιβλίου.

Στα υπολείμματα του Ρολογιού αναφερθήκαμε στον άδικο χαμό του καθώς και στις διανομιεωσεις δρόμων και πλατειών. Στο παλιό λιμάνι, τον μεγάλο συγκοινωνιακό κόμβο της πόλης επί πολλούς αιώνες, μιλήσαμε για τη χρόνια αδυναμία του αλλά και για τις παλιότερες ακτοπλοϊκές δόξες του Ρεθύμνου, με τα πλοία όμως αραγμένα αρόδο. Στην Προκουμιά και στην οδό Αρκαδίου μιλήσαμε για τις παλιότερες περιόδους ακμής τους, σε περιπάτους η πρώτη και σε εμπορική ζωή η δεύτερη με Μεγάλη Ρούγα της πόλης, με τη Loggia, τις μετακινήσεις επί τετραπόδων, το Καμαράκι, τα χάνια, το Κουμ Καπί, τη Ντάμπια, και την κρήνη, που ξεδιψούσε τους οδοιπόρους.

Επιβοηθητικό υλικό. Κρεβτζάκης Θ.-Στρατιδάκης Χ., *Οι μετακινήσεις στο Ρέθυμνο. Σημειώσεις συγκοινωνιακής ιστορίας*, Ρέθυμνο 2022.

Προβολή: διατίθεται.

Η οδύσεια μας αναπαλαιώσεως

Ο φίλος Γιώργος Κατσαντώνης το έλεγε πολλά χρόνια τώρα, ότι δηλαδή θα προχωρούσε στην έκδοση ενός βιβλίου, στο οποίο θα εξιστορούσε τις περιπέτειές του προκειμένου να δώσει σύγχρονη-επιχειρηματική χρήση στο κτήριο που είχε αγοράσει στην οδό Νικηφόρου Φωκά 86. Μόνο που είχε λογαριάσει τότε «χωρίς τον ξενόδοχο», που στην περίπτωση του ήταν η Αρχαιολογία και η Πολιτοδομία. Εκς γνωστών, μαζί με τη Δασική αποτελούν τις τρεις Υπηρεσίες Ταλαιπωρίας του Πολίτη (αρκτικόλεξο ΥΤΠ, κατά τα ΚΕΠ). Είχε δηλαδή αποκτήσει το ένα από τα δύο σωζόμενα δημόσια χαμάμ του Ρεθύμνου (το άλλο ρημάζει στην οδό Ραδαμάνθυος)! Εκτός όμως από τις περιπέτειές του, τις οποίες περιγράφει βγάζοντας κυριολεκτικά το άχτι του, κάνει κι έναν απολογισμό ζωής, αφιερώνοντας μεγάλο μέρος του βιβλίου στις ζωγραφιές και στα γλυπτά του. Μου χάρισε το βιβλίο, με την αφιέρωση: «Σ' ευχαριστώ Χάρη για τον χρόνο που θα αφιερώσεις». Να είσαι καλά, Γιώργο και να είναι καλοτάξιδο το βιβλίο σου. Ο χρόνος που απαιτήθηκε ήταν βέβαια πολύς αλλά οπωσδήποτε δημιουργικός και καθόλου πληκτικός!

Ας βάλουμε όλοι κι όλοι πλάτη για την ΙΛΕΡ

Την περασμένη Τετάρτη πραγματοποιήθηκε Γενική Συνέλευση και εκλογές στην Ιστορική και Λαογραφική Εταιρεία Ρεθύμνης. Παρευρέθηκα ως παλιό μέλος, από το 1981, σαράντα και πλέον χρόνων τώρα, και διαπίστωσα τον άμεσο κίνδυνο να βαδίσει προς το τέλος του το ιστορικό σωματείο. Ανέλαβα λοιπόν χρέη εφορευτικής επιτροπής και βοήθησα, με πολλές πιέσεις σε πολλούς, για τη κατάρτιση του νέου διοικητικού συμβουλίου. Όλοι συναισθάνθηκαν την κρίσιμότητα των περιστάσεων κι αποδείχτηκαν ανώτεροί τους. Θέλω να τους ευχαριστήσω από καρδιάς και να ζητήσω και από αυτή εδώ τη θέση συγγνώμη για την επιμονή μου, όμως η κατάσταση ήταν κρίσιμη. Αναφέρω εδώ αλφαβητικά τα ονόματα των νέων εθελοντών, που καλούνται να συνεχίσουν και να αναβιώσουν παλιότερες ημέρες δόξας: **Νίκος Δασκαλάκης, Νίκος Δερεδάκης, Νίκος Καλογεράκης, Μανούσος Κμάδος, Γιάννης Λιονής, Ηλίας Λουλούδης, Βαγγέλης Μανταδάκης, Γρηγόρης Παπαδοπετράκης, Κώστας Ράλλης, Βασίλης Σμιτζής, Δημήτρης Σκαρτσιλάκης και Γιώργος Τσιγνιδός.** Στη φωτογραφία που τραβήχτηκε πριν μισό αιώνα απαθανατίζεται το χορευτικό συγκρότημα της ΙΛΕΡ, πριν την αυτονομήσή του.

* Ο Χάρης Στρατιδάκης είναι Δρ. Παιδαγωγικής-ιστορικός ερευνητής-συγγραφέας sthharis@yahoo.gr, 2831055031